

Tractatus De// Beneficiis// Amplissimus,// Et Doctissimus

Garcia, Nicolaus

Coloniae Allobrogvm, 1618

Cap. 3. De modis quibus acquiritur ius ad rem in Beneficio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98538](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98538)

46 Ad secundum secundi t dubij, an ex sola supplicatione, seu signatura possit iure capi possessio, dicendum videbatur contra Felinum in cap. veniens de accusatio num. 3. & in cap. ne Dei, de Simonia nu. 6. posse capi, nullumque intrusionis vitium contrahi, nec obstare extrauagantem, iniunctionem de electione, quæ solum loquitur in Beneficiis maioribus, nempe Episcopatibus, & Abbatis, ita Cassad. d. decis. ult. de restitu. spoliator. nu. 3. Sarnen. d. reg. de non iudicando iuxta formam supplicationis. q. 5. Rebuff. in praxi in forma nouæ prouisionis, verb. per se vel per alium, & in repetit. cap. postulastis, de Clerico excommuni. in glos. 1. nu. 20. Corral. d. cap. 1. numer. 19. Putens decis. 220. lib. 2. Nauarrus in d. cap. accepta oppos. 8. solutione, ex num. 24. & Quintanaduennas lib. 4. Eccles. numer. 78. & 79.

47 Sed, quamuis antea id verum esset, t secus tamen hodie ead. constitutione Iulij III. 33. per quam prohibetur apprehendi possessionem Beneficiorum vigore supplicationis litteris non expeditis sub pœna amissionis, ac priuationis illorum, ac inhabilitatis ad ea ipso iure, extendendo dictam extrauagantem, iniunctæ, ad minora Beneficia, & c. Matius in d. constitutione, & aduertit Gigas. de intruso, nu. 38. Mandos. regul. 31. quæstion. 2. numer. 3. consil. 38. à numero 11. Nauarr. de spoliis. 6. 7. num. 3. & Flam. Paris. de resign. lib. 2. quæst. 26. num. 4. & 5. lib. 8. quæst. 7. num. 105. & lib. 10. quæst. 1. num. 20. & quæst. 6. n. 16. & tenuit Rofiniacus de Benef. cap. 27. num. 3. & Duarenus lib. 6. c. 6. qui tamen duo non faciunt mentionem de d. constitutione Iulij III.

48 Ex qua constitutione videtur quod hæredes illius, qui decessit t cum sola supplicatione, seu signatura ante expeditionem litterarum, nullo modo possint percipere fructus illius temporis, nisi litteras expediant, sed spectabunt ad successorem, imo cum Beneficium vacet, vt prius, vt Cancellaria tenet, de quo supra n. 17. non poterunt hæredes expedire litteras.

49 Circa quam constitutionem Rotæ t in vna Aretina Parochialis, 13. Martij 1561. coram D. Chifanen. resolutum, Quod qui dat de Extrauag. Iulij III. debet concludenter probare, quod is, qui accepit possessionem, cepit illam sine litteris, non autem per possibile, seu per presumptiones, & coniecturas, quia Extrauagans est pœnalis, & qui vult facere aliquem in pœna cadere, debet concludenter probare delictum, cum illa qualitate, Roman. conf. 110. Paris. conf. 59. n. 38. lib. 2. & in dubio est capienda interpretatio exclusiua delicti, vt actus potius valeat, quàm pereat, & quia ubi agitur de pœna, debet esse liquidissima probatio, Alex. in l. soluto, n. 25. ff. sol. matrimonio iuxta per Cotam decis. 289. in Miscell. manuscripti.

Et in vna Aquitana Capellaniæ, 30. Iunij 1558. coram t D. Quiroga fuit resolutum, Extrauagantem Iulij III. contra capientem possessionem litteris non confectis, non intrare stante, quod littera Apostolica fuerint expedita post ademptam possessionem, quia materia est obiecticia, & debet necessario concludere, & tamen tit. est multiplicabilis, & potuit antea habere alium titulum, præsertim quâdo supplicatio est missa ad registrum post captam possessionem, & sic videtur non potuisse capi possessionem vigore illius, & sic adest presumptio alterius tituli.

Et in vna Colonien. canonicatus 13. Nouemb. 1593. coram sanctissimo Clemen. VIII. fuit tentum d. Extrauagantem Iulij III. non habere locum in eo, qui continuat, sed in eo, qui possessionem ingreditur vigore

solius supplicationis, & quamuis loquatur in eo, qui ingreditur vigore ordinaria prouisionis, hoc intellexerunt Domini de eo qui post obtentam Apostolicam prouisionem obtinet sibi ab Ordinario provideri, non autem de eo, qui iam antea ab Ordinario fuerat prouisus, vt in decisione 205. num. 3. part. 1. diuersorum. Tradit Gonzalez glossa 15. numero 98.

Vnde prouisio ab Ordinario, vel Nuncio, t licet male, qui vigore eius prouisionis possessionem ingressus est, & postea nouam prouisionem à Papa obtinuit, cuius vigore litteris super ea non expeditis, possessionem continuat ad d. decis. 205. num. 1. & 2. & decis. Crescen. 5. n. 2. de restitu. spoliatorum, Cassad. 4. in fine eodem, & Achillem decis. 104. non obstabit d. constitutio Iulij III. sed erit tutus t in conscientia ad doctrinam Abbatis, in clemen. dudum, de sepult. in fine, Felin. in rubric. de constitu. num. 6. vers. 2. casus. Rebuff. in concordatis, tit. de mandatis Apostolicis. §. 1. verb. litteris, versic. 4. in foro conscientia, Gigantis de pensio. quæst. 34. Mascard. de probatio. conclusio. 845. seu 843. numero 3. Flam. Parisij dicentis Doctores communiter ita velle lib. 8. quæ. 2. numero 24. & Molin. d. disputatione 599. num. 1. & Thom. Sanchez supra d. disputatione 29. lib. 8. nu. 4. Qui dicunt in t foro conscientie posse quem vt gratia absque litteris expeditis, & esse tutum sola supplicatione signata absque litterarum expeditione.

Quod intellige t modo noua prouisio sit concessa in forma gratiosa, nam si in forma commissaria, committendo prouisionem Ordinario concederetur, vt in forma dignum, non posset vigore illius continuare possessionem, non propter dictam constitutionem Iulij III. sed quia illa ante executionem commissionis non dat titulum, & ius in re, vt dicetur cap. sequenti, numer. 60. Mandos. de signatura gratiæ, tit. de mandatis de providendo. ad finem.

Tandem pro præmissis aduertendum est, t quod tunc dicuntur Bullæ expeditæ, quando sunt Plumbatæ, glos. reg. Cancell. 14. & 53. Sarnen. in d. reg. de non iudicando, iuxta formam supplicationis, q. 1. versic. & tamen vltimus, & in compendio vtriusque signaturæ, nu. 54. versic. & est aduertendum, Cassad. decis. 4. super regulis. num. 3. Rebuff. in praxi, tit. de Bullæ declaratione num. 3. Mandos. reg. 8. q. 3. Flam. Paris. de resignatione lib. 6. quæst. 2. num. 18. & lib. 10. quæst. 1. num. 34. Zerola verbo Bullæ, §. 2. & Zechus de republica Ecclesiastica, cap. 4. pag. 159.

CAP. III.

De modis, quibus acquiritur ius ad rem in beneficio.

SUMMARIA.

Decem modis, quibus acquiritur ius ad beneficium ponunt Aeneas de Falcon, & Sarnen. numer. 1. 2. & 3.

Primus modus, quo acquiritur ius ad rem, & non in re, est electio, siue fuerit accepta siue non, nu. 4. & 5. & sic per obitum electi non vacat Beneficium, sed vt prius, num. 6.

Ex postulatione non quaritur ius postulatio, n. 7. Secundus modus est presentatio patroni, siue Clerici, siue laici: & sic per obitum presentati non vacat etiam Beneficium, n. 8. & 9. ubi adducuntur dec. Rotæ, & reprobatur Zerola, n. 10.

Presenta-

Presentatus habet ius ad rem quando presentatio est per ipsum acceptatam, non alias, n. 11. non tamen requiritur admissio Superioris, sed quod presentatio sit ei facta, n. 12.

Si sunt plures presentari, neutri est ius quæsitum ad rem, sed omnes in comuni habent ius, ut unus ex eis instituat, n. 13. & idem quando unus est presentatus a quibusdam, alius ab aliis in numero pari, n. 14. ubi adducitur decisio Rote.

Tertius modus, per quem acquiritur ius ad rem, est acceptatio vigore gratiæ expectatiuæ, numero decimoquinto. quamvis ex expectatiua ante acceptionem nullum ius competit, n. 16. sicut ex nominatione Vniuersitatis, n. 17.

Ius ex acceptione expectantis non est considerabile, ut de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reservatione, numero decimo octauo. nec quoad clausulam, dummodo non sit in eo alicuius quæsitum, quia in literis de Beneficiis vacantibus apponitur, vel subintelligitur, n. 19.

Per istam clausulam istud ius non censetur præservationem, præservationem tamen ius non solum in re, sed ad rem alio modo quæsitum, ut per electionem, vel presentationem, quod etiam est considerabile ad reg. de iure quæsito, num. 20.

Narrandum est ius alterius ex electione, seu presentatione quæsitum, & alias gratia est nulla, numero vigesimo primo.

Reservatio non comprehendit Beneficium, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum, n. 22. & cap. si eo tempore, de election. in 6. non habet locum in inferioribus Beneficiis, n. 23.

Ratio differentie inter ius ex acceptat. expectantis, & ius ex electione, vel presentat. numero vigesimo quarto, & 25.

Ius recepti in Canonicum auctoritate Papæ expectans primam Præbendam est considerabile quo ad d. clausulam.

Ius ex acceptione expectantis quæsitum non est considerabile quo ad reg. de iure quæsito, etiam lite pendente, licet de lite debeat mentio fieri contra Sarnen. num. 27. ad 30.

Mentio de lite solet fieri per clausulas generales, litigiosum, cuius litis statum, & super eo inter aliquos lis, per quam dicitur facta sufficiens mentio litis, n. 31. 32. & 33. ubi ponitur decisio Rote.

Gratia, perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla, num. trigesimo quarto, & per clausulam literarum principalium, & super eo inter aliquos lis. Solum censetur facta mentio litis, quia alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione literarum, n. 35.

Quartus modus, per quem acquiritur ius ad rem, est gratia expectatiua Præbendæ recepti in Canonicum, seu mandatum de providendo de prima Præbenda factum recepto in Canonicum auctoritate Apostolica, numer. 36. quod ius est considerabile, ut de eo debeat fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, & ad regul. de iure quæsito, & dist. clausulam, numer. 37.

Quintus modus est per collationem nondum acceptatam, num. 38. quod ius est considerabile quo ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & d. clausulam dummodo non sit alteri ius quæsitum, numer. 39.

Reservatio interim facta de tali Beneficio etiam motu proprio non impedit acceptionem illius, non obstante d. cap. si eo tempore, n. 40.

Ante acceptionem collatarij Beneficij m. 1. cat. licet non libere, & illo momento ante acceptat. vacat, ut prius n. 41. resolutio. Rote n. 42.

Sextus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium, est per reservationem factam pro aliquo de certo Beneficio, numer. 43. quod ius est considerabile quo ad dist. clausulam, & regulam de iure quæsito numer. 44.

Septimus modus est per optionem, seu ius optandi, quod ius est considerabile quo ad d. reg. & clausulam, n. 45. quod intelligitur de Præbenda vacante etiam ante acceptat. contra Gonzalez. n. 46.

Octauus modus est ob non solutionem pensionis, n. 47. quod ius, quo ad effectum reg. de iure quæsito, non potest adaptari secundum Sarnen. numer. 48. contra quem numer. 49.

Ex stilo benigno Rota non datur regressus, vel accessus ob non solutionem pensionis, nec illis est locus, nisi data magna protervia n. 50. & seq. ubi ponuntur Rotæ decisiones.

Nonus modus est per priuationem iuris, nu. 53. sed istud ius non est considerabile, n. 54.

Decimus modus est per regressum, & accessum, & coadiutoriam cum futura successione, n. 55. quod ius est considerabile quo ad omnes reg. & dispositiones de iure quæsito loquentes, n. 56. non solum post vacationem, sed etiam ante vocat. Beneficij, ut per aliam gratiam ei non preiudicetur, n. 57. & 58.

Vndecimus modus est mandatum de providendo de certo Beneficio vacante, quod ius est considerabile ad dist. clausulam, & regulam de iure quæsito numer. 59.

D. mandatum de providendo ante collationem non dat titulum, & ius in re, sed ad rem, & sic per obitum illud habentis non vacat Beneficium, sed ut prius, numero 60.

Duodecimus modus, per quem acquiritur ius ad Beneficium est oppositio stante constitutione, seu consuetudine, privilegio, vel fundatione dante ius opponendi, nu. 61. & 62.

Istud ius solum est considerabile respectu Ordinarij, & inferiorum Papæ, qui non possunt illi derogare, numero 63. & ut in gratia de vacaturo esset faciendæ mentio de eo, numero 64. non autem ad effectum dist. clausula, dummodo non sit alteri ius quæsitum, nec, ut de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, numero 65. & seq. ubi ponuntur decisio. & resolutiones Rote.

Si ultra oppositionem oppositor iustificaueris qualitates resignatas per constitutionem, seu privilegium ita, ut censeatur ab illa vocatus, acquiritur ei ius considerabile, de quo in provisione aduersarij sit faciendæ mentio, & assimilatur presentationi seu electioni, numero 69.

Referitur, cons. 1. Mandosij, n. 70.

Si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nullus esset ius quæsitum considerabile, numer. 71.

In terminis decis. Crescen. 7. de iure patro. si ille, qui erat solus de genere, & nomine, & debebat presentari secundum fundationem, id verificasset ante obtentam nouam provisionem per aduersarium, esset illi quæsitum ius considerabile etiam ad d. clausulam, & reg. de iure quæsito, n. 72.

In terminis d. decis. etiam si ille nondum id verificasset, erat necessaria mentio non solum de lite, sed etiam de tenore fundationis, alias enim non censetur Papa velle derogare fundationi, etiam in gratia de

vacante, numero 73. & 74. ubi ponitur decisio.

Rota.

Quod dictum est ius ex opposuione non esse considerabile, ut de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, procedit, quando competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, secus in fundatione, n. 75.

An sit causa Beneficialis, & Beneficium litigiosum quando quis se opponit pretendens sibi, ut presentando, vel alias, Beneficium esse debitum? n. 76. resoluitur affirmat. licet secus quando solum quis se opponit, ne presentatus institatur.

Ex opposuione, & verificatione qualitatum per opposuionem acta, est ipsi quaesitum ius considerabile, quando verificatio facta est legitime, & servato iuris ordine, & in forma constitutionum, non alias, numer. 80. ubi decisio Rota.

An per opposuionem ad Parochiales acquiratur ius considerabile, saltem approbato, aut electo tanquam magis idoneo? n. 81. cum seqq. resoluitur quod quando collatio spectat ad ipsum Episcopum facientem consensum, ille non habet ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quando vero spectat ad Papam, vel alium, ille habet ius considerabile ad Parochialem, dum modo infra quatuor menses significetur.

Id procedit etiam si concursus, approbatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, & etiam si de facto collatio per ipsum sit facta, cum tamen spectaret ad Papam, num. 85. cum seqq. quamvis Rota aliud voluerit, ut in decis. postius nu. 90. 91. & 92.

¹ Decem Modos, quibus t acquiritur ius ad Beneficium, ponit & deducit Aeneas de Falcon. de reservatio 4. q. effectus 47. quos tacito, aut ore, ut inquit Papaz. in additio. ad decis. 6. de electione in nouis, repetit Sarnen. in reg. de non tollendo iure quaesito, qu. 1.

² t sed Aeneas eos breuiter deducit, principaliterque ad effectum regularum referuat, loquentium de iure ad rem, ad quem effectum eos cum illo, & suo ordine infra prosequemur, part. seq. c. 1. a num. 282. & particulariter, 286. Sarnen. vero latius & generalius, ordineque diuerso eos prosequitur, & nos hic cum eo plura addendo, & annotando. Est igitur primus modus, quo acquiratur ius ad rem in Beneficio electio c. fin. de translatio Episcopi Rota. t. decis. 6. de electione in nouis, & ibi Papaz. in additione, Rota etiam decis. 17. de Prabend. in nouis Egid. decis. 167. Cassad. decis. 18. de Prab. n. 4. Felin. c. causam qua. n. 26. & c. in nostra, & cor. 28. de Prescrip. & in c. cum Bertholdus, n. 2. 3. & 4. de re iudicat. Staphil. de literis gratia, tit. de modis prouisionis, n. 5. Aeneas supra 3. modo n. 5. Sarnen. dist. quesi. 1. 1. modo Rebuff. in praxi super reg. de non tollendo iure quaesito, gloss. 6. n. 37. & 38. Corraf. de Benef. 4. par. c. 1. n. 14. Mandos. reg. 32. q. 15. n. 8. Nauarr. in offi. quando, de rescrip. excep. 10. num. 13. & 11. nu. 6. Flam. Parif. de resignat. Benef. lib. 2. quesi. 28. numer. 8. & Zerola in praxi Episcopale 1. par. verb. ius ad rem. §. 1. & alij citandi sequenti modo.

⁴ Quod procedit, siue electio fuerit accepta, t ut vult Mandos. ibi num. 6. & Zerola ibi. §. 2. & 2. p. verb. electis. §. 2. siue non, secundum citatos, maxime Feli. d. cor. 28. & in d. cap. cum Bertholdus, numer. 2. & 3. & Domin. in capis. quamvis §. 1. de electione in 6. numero 1.

⁵ Quamvis Selua de Benef. 3. par. quesi. 1. & quesi. 11. 25. qualitate t dicat, quod per electionem, & con-

fensum electi acquiratur ius in re, & quod per confirmationem non acquiratur ius, sed exercitium, & solum confirmatur ius olim acquisitum, & quod ista est vera & communis resolutio, & sequitur Lamb. de iure Patro. 1. p. 2. li. 9. 1. art. 4. n. 2. & art. 5. 7. doctrina, & 2. p. lib. 2. q. 5. art. 8. n. 2. 6. & 9. & art. 9. n. 1.

Vnde per obitum electi non vacat Beneficium, sed vacat ut prius. Rota. d. decisio. Fel. in d. c. in nostra cor. 37. Staphil. supra. n. 6. Aeneas effectus 46. Mandos. d. reg. 32. q. 16. t & Bonifa. in Clem. 1. ut lite pendente. n. 47. & Zerola. 1. p. verb. vacatio. §. 6. & post hanc Gonzalez ad reg. mensum gloss. 15. §. 2. n. 1. cum beneficium non vacet, nisi per obitum obtinentis ius in re, non autem per obitum obtinentis ius ad rem, etiam ex causa de praterito, Rota decis. 427. p. 1. diuer.

Ex postulatione autem t non queritur ius postulato, quia dependet à gratia domini in cap. cupientes §. denique de electione in 6. n. 1. Cuchus in institutio. maioribus lib. 4. tit. 2. numer. 28. & Zerola d. verb. ius ad rem §. 14.

Secundus modus t est per presentationem Patroni, siue laici Rota. d. decis. 17. Egid. & Cassad. supra Abbas in d. c. cum Bertholdus num. 9. & ibi Feli. n. 1. & in d. c. causam qua. numer. 26. & in d. cap. in nostra cor. 28. Ripa in Rubrica de iudic. num. 71. Lapus allegatione 8. numer. 4. & ibi Mandos. lura B. 2. Selua d. quesi. 11. 25. qualitate, Aeneas d. effectus 47. 4. modo num. 6. Sarnen. d. quesi. 1. Rebuff. supra, & de nominatio. qu. 4. num. 6. Roch. de iure Patro. Berouis q. 4. Lamber. d. 1. par. 2. lib. quesi. 1. art. 3. & 4. num. 2. & art. 5. 7. doctrina, & d. 2. par. 2. lib. q. 5. art. 8. & 9. Flam. Parif. d. quesi. 23. num. 12. & Zerola d. verb. ius ad rem. §. 2. Vnde sicut per obitum electi non vacat Beneficium, t ut dictum est, ita nec per obitum presentati, Bonifacius supra, & est decisio Thanis 92. in manuscriptis quae ait, quod in una Paduana est tantum, quod per presentationem Patroni non acquiratur ius in re, sed ad rem, & sic per eius obitum nihil vacat, argum. decis. 492. in nouis, quae est d. decis. 6. quae loquitur in electione, sed tamen ab eius obitu currit de nouo tempus à iure praefixum Patroni ad presentandum, sicut in elect. ut est textus in c. si elect. de elect. qui textus habet locum etiam in presentatione Patroni. Rota decis. 269. in nouis Gonzalez supra. Vnde falsum apparet quod dicit Zerola. 1. p. verb. Beneficia ts. §. 5. & 4. dubio, nempe vacare Parochialem per obitum magis idonei electi ab Ordinario in concursu, cui nondum erat facta collatio ab eo ad quem spectabat, vel ab Ordinario, cui erat remissa, seu commissa per illum.

Intellige tamen presentatum habere ius ad rem, quando presentatio est per ipsum acceptata, non alias, Ripa num. 73. Aeneas, Sarnen. Rochus. Lamb. d. art. 8. num. 12. & Flam. Parif. supra, Zerola d. verb. ius ad rem. §. 2. & d. 2. p. verb. electio. §. 2. acceptatio enim est pars presentationis, ut dictum est supra cap. 1. huius partis num. 21. & 23.

Non tamen requiritur t admissio Superioris, sed quod presentatio sit facta Superiori, & sic cum effectu Selua, Aeneas, Sarnen. Rebuff. d. numer. 6. Rochus, & Lamber. supra, & Zerola d. verb. ius ad rem, & d. verbo electio §. 2. & Rota in vna Osturien. Capellanig. 17. Nouembris 1600. Coram D. Iusto, de qua infra §. p. c. ult. n. 50.

Secundo intellige, dummodo non sint plures per Patronum presentati, nam tunc neutri est ius quaesitum ad rem, licet omnes in communi habeant ius, & actionem, t ut vnum ex eis Episcopus instituat. Abbas. n. 10. Ripa 70. Sarnen. & Rochus supra &

pra & Mohed. decis. 1. de Præbend. alia, 22 quicquid dicat Lamber. d. ar. 8.

14 Et idem est quando vnus est præsentatus à quibusdam Patronis, alius ab aliis in æquali, & pari numero, nam, vt vnus dicatur habere ius ad rem, requiritur maior pars Patronorum, seu vocum, vt fuit resolutum in vna Mediolanen. Capellanæ 27. Martij 1602. coram D. nro Corduba, vt in sequenti decisione, ad Capellaniam, de qua agitur, qua de iure Patronatus Clericorum, & laicorum existit, fuerat præsentatus Petrus Miliacius à quibusdam ex Patronis, ab aliis vero Petrus Belius, sed Bernardinus Albericius illam impetravit à Sede Apostolica cum derogatione iuris Patronatus inserta clausula dummodo de tempore dare literarum non sit in ea alicui specialiter ius quaesitum, Quod, cum Miliacius ex d. nominatione prætenderet acquisisse, proposito particulari dubio Domini resolverunt negatiue, licet enim illa clausula præseruet ius quaesitum per præsentationem, Rota decis. 17. de Præbend. in nouis. Hoc tamen procedit, quando præsentatio est talis, vt ex illa veniat præsentatus necessario insinuendus, ad tradita per Sarnen. ad regulam de iure quaesito non tollendo quest. 1. numer. 13. cum seqq. secus vero dicendum est, quando plures reperiuntur præsentati, quo casu nulli censetur ius quaesitum, Mohedan. decis. 1. de Præbend. Cardinalis in cap. cum autem col. 1. ad finem de iure patronat. Abbas in cap. cum Bartholdus, nu. 10. de re iudica. Lamber. de iure patronat. l. 2. p. 2. q. 5. art. 8. nec obstat, quod cum Miliacius fuerit præsentatus à medietate patronorum, hoc sufficeret, vt posset dici habere ius ad rem, stante quod posuit institui ab Episcopo per gratificationem, vt fuit effectum, quia scribentes in sexto articulo solum dubitant, an Episcopus possit gratificare vnum ex nominatis, vel eligere alium tertium, & concludunt, neutrum ex præsentatis habere præsentationem, sed vocem dumtaxat vnius ex compatronis, quod non sufficit, vt dicatur habere ius ad rem, cum maior pars requireretur, & licet hoc casu Episcopus gratificare possit, vt post Ancharr. iradunt Anania in cap. cum autem, numero 2. de iure patronat. Abbas & Lamber. vbi proxime, hoc autem non miratur in proposito, quia institutionem Episcopi præfessit gratia Apostolica, & clausula, dummodo non extēditur ad ius quaerendum, quod vero dicebatur de maiori idoneitate Miliaci poterat operari in concursu, & hic non est casus noster, minus obstat, quod Belius fuerat præsentatus à Rectore, qui non erat in possessione præsentandi, quoniam, cum alij patroni fuerint in dicta quasi possessione, per illam conseruatur ius omnium patronorum, iuxta Consilium Abbatis 54. lib. 1. sapient. canon. catum Crescen. decis. 2. de iure patro. late Lamber. lib. 2. par. 1. q. 3. art. 16. numer. 20. cum seq. ad aliud obiectum an hoc ius patronatus esset Ecclesiasticum, vel laicale, nil fuit dictum, cum sufficiat ad effectum, de quo agebatur, non fuisse ius quaesitum ad rem Miliaci tempore dare literarum, de quo esset facienda mētio per Bernardinum.

15 Tertius modus est, per acceptionem vigore gratiæ expectatiuæ, per quam acquiritur ius ad rem ad Beneficiū acceptatum ante collationem ca. si. de concess. Præbend. in 6. & ibi glos. Egid. decis. 358. nu. 4. Cassad. decis. 3. n. 3. de Præbend. Encas. de effectū 47. 1. modo n. 3. Sarnen. supra 3. modo Mandos. reg. 3. quest. 14. n. 3. Flam. Paris. d. 9. 23. n. 15. & Zerola d. verb. ius ad rem 5. 3. & González gl. 26. n. 20.

16 Quamuis ex expectatiua, & ante acceptionem nullum ius competit neque in re, nec ad rem, sed solum spes Cassad. ibi. num. 2. & Mandos. num. 5. seu ius

tantum implorandi officium Superioris, seu executoris, vt vacante Beneficio ei prouideat, vt inquit Corraf. 4. par. capitul. 4. numero 11. qui inde etiam ait cum Colma in 1. pragmat. sanct. tit. 1. de collatio. §. vo. 17. lens. verb. nominationes, & §. quod si quis, verb. irritum quod per nominationem Vniuersitati etiam insinuatam ante vacationem, non acquiritur ius in re, nec ad rem nominato, cum ad incerta, & vacatura Beneficia dirigatur instar expectatiuæ, & quod etiam tenet Selua. 3. part. quest. 55. quamuis contradicat Rebuff. dict. quest. 4. de nominatio. & super dict. regula de non tollendo iure quaesito gloss. 6. numero 37. & 38. Zerola d. verb. ius ad rem §. 13. citans Archidiacon. & Dominic. notab. 6. num. 4. in cap. si quis iusto de elect. in 6. qui tamen id non dicunt, nec ibi agitur de ista nominatione.

Sed est aduertendum, quod hoc ius, & ex acceptatione expectantis non est considerabile, vt de eo debeat fieri mentio in impetratione, seu reservatione facta à Papa de tali Beneficio, Encas. dict. effectū 47. 15. modo numero 3. & effect. 15. Selua. 3. part. quest. 11. qualitate 17. & 25. & Mandos. reg. 3. quest. 14. nec quoad clausulam, & dummodo non sit in eo alicui specialiter ius quaesitum, quæ in litteris de Beneficiis vacantibus apponitur, vel subintelligitur, Sarnen. in dict. reg. de non tollendo iure quaesito, quest. 1. in princ. & ibidem Mandos. q. 2. num. 5. & 6. & cons. 4. n. 17.

Per quam clausulam, & istud ius non censetur præseruatum, præseruatur tamen ius non solum in re, sed etiam ad rem alio modo quaesitam, puta per electionem, vel præsentationem, quod etiam est considerabile ad Regulam de non tollendo iure quaesito. Rota d. decis. 17. de Præbend. in nouis, Egid. d. decis. 167. Cassad. decis. 3. n. 3. & decis. 18. nu. 2. de Præbend. Felin. in d. c. causam qua. n. 26. & in d. c. in nostra Cor. 28. & in d. c. cum Bertholdus, n. 1. Ripa supra num. 71. Selua d. 9. 11. qualitate 17. & 25. Encas. 3. questione numero 17. Sarnen. d. quest. 1. & Rebuff. d. nu. 37. vbi dicitur ita esse de stilo Curia, & Rota in vna Pisana Capellanæ 20. Maij 1594. coram D. Blancheto infra adducta p. seq. c. 5. nu. 141. & in vna Firmana Beneficij 1564. coram eodem D. Blancheto vbi quod ius competens ex præsentatione censetur præseruatum ex clausula, dummodo tempore dare, & c. & alias est necessaria derogatio regula de non tollendo iure quaesito & c. Et in Mediolanen. supra adducta n. 14. in Osen. canonicatus prima Februarij 1593. coram D. Seraphino, de qua infra p. seq. c. 4. n. 141. & in Cassalen. Parochialis 9. Nouembris, 1597. coram eodem, de qua infra p. c. 2. num. 95. & de dicta clausula vide decisionem Coloniens. canonicatus infra adductam 10. p. c. 1. ad fi. & ibi dicta.

Vnde Menoch. de arbitrar. lib. 2. c. 201. n. 149. ait narrandum esse ius alterius ex electione quaesitum, seu præsentatione, & alias gratia est nulla, Caputaquen. decis. 37. p. 2. cota decis. 387. in Miscell. manusc. & Guidobonus decis. 55. de qua infra 9. parte c. 4. nu. tertio.

Vnde etiam reservatio, & non comprehendit Beneficiū, ad quod quis est electus, seu collatum non acceptatum, Encas. d. q. 3. n. 7. & 4. q. effectū 7. & Nec obstat cap. si eo tempore de elect. in 6. nam non habet locum in inferioribus Ecclesiis, gloss. 2. Anchar. & Francus sub num. 2. ibi, & Encas. d. effectū 7. de quo etiam infra n. 40.

Et ratio differentia est, & nam ex quo expectanti sublatā prima vacatione remanet saluum ius vtendi.

di sua gratia, in alia vacatione non censetur ei præiudicari considerabiliter, & quæ ratio cessat in electo, vel præsentato, quia in totum, & perpetuo esset exclusus. Et similiter in collatario ante acceptationem de quo infra, & in recepto in Canonicum, auctoritate Papæ expectante & primam Præbendam, cuius ius, de quo infra etiam est considerabile, quoad dictam clausulam, Sarnen. d. quæst. 4. modo, & additio 2. ad d. decisionem. 17. quia illa Præbenda est illi affecta, & ad eam cum vacat habet ius in particulari abluque acceptatione.

27. Ait tamen Sarnen. d. quæst. 1. illud ius ex acceptatione expectantis quæsitum esse considerabile, quoad illam regulam de non tollendo iure quæsitum, quando tollitur ius lite pendente, prout loquitur regula.

28. Vnde (inquit) si lite pendente super & acceptatione mea emanaret prouisio aduersarij tollens acceptationem meam, possem me tueri ista regula, nisi illi expresse derogaretur, quia non præsumitur Papa velle mutare statum rei litigiosæ, nisi expresse hoc appareat, consonat quod ait in reg. de subrogan. quæst. 8. sed cum hodie dicta regula, & de non tollendo iure quæsitum, habeat locum etiam ante motam litem, tunc quoad eam non erit considerabile dictum ius, cum non sit considerabile, quoad dictam clausulam. Imo eadem ratione nec lite pendente videtur esse considerabile contra Sarnen. cuius ratio solum conuincit, quod debeat fieri mentio de lite ca. 1. & fin. ut lite pendente l. 2. C. eodem, Meno. de arbitrar. lib. 2. casu 202. Lancello. de attentatis ca. 4. in præfatione à num. 631.

31. quæ solet fieri per clausulas generales & litigiosum, & c. cuius litis statutum, & c. quæ in litteris sic extenditur, & super eo inter aliquos litis, cuius statutum præsentibus haberi volumus pro expresso, pendeat in decisa, per quam dicitur facta sufficiens & mentio litis, Rota decis. 20. de rescrip. Achilles decis. nona, de rescriptione. Rota in vna Virdunen. Episcopatus. 15. Octobris. 1593. coram D. Pamphilio, ubi dicitur, quod illa clausula facit, ut dicatur expressus status litis, & Papa censeatur providere etiam vi de litigioso, & in d. Colonien. Canonicatus coram eodem adducta a. c. 1. 10. partis ad finem, & in vna Taruina Parochialis.

33. 26. Iunij. 1600. coram D. Ludouisio, in qua fuit resolutum, sententiam Nuntij esse reuocandam, quia declarat litteras Apostolicas attentatas, quæ tali vitio notari non possunt, Papa enim non attentat, & hanc decis. 62. Egid. 749. & in fine, Rota decis. 25. numero quarto de rescripto. in nouis, Pallesius 146. & quatenus reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat possessionem, & alia inde secuta, quia illa reuocat ex dicta causa, ut denotat illa dictio, ideoque, & cum sit lata expressa falsa causa, est nulla, nec obstat, quod litteræ dicantur surreptitiæ, non facta mentione litis, & possessio postea capta sit attentata, ut fuit resolutum in vna Vrgessens Archidiaconatus coram D. Penna. 13. Aprilis. 1592. qui, ultra quod Nuntius non fuit motus ex surreptione litterarum, sed ex eo tantum, quod fuerint impetratæ lite pendente, & essent attentatæ, cessat surreptio, quia fuit facta mentio litis cum clausula, cuius statum, & c. Achilles decis. 9. de rescr. & verba illa inter aliquos comprehendunt etiam personam, impetrantis, maxime cum persona loquentis sit Papa, Menoch. conf. 2. nu. 75. & 78. & de præsumptio, l. 3. præsumpt. 44. à nu. 28. & mentio litis in singulari comprehendit plures lites, lason. in l. qui filiabus. §. 1. d. numero quarto. ff. de legat. 1. maxime quia fuit facta mentio litis indiffinitè sine aliqua restrictione, lason. ibi, & c.

Gratia tamen perinde valere facta lite pendente, non facta mentione litis, est nulla ad Felij. in d. ca. in nostra, num. 27. Lancello. supra, ut fuit resolutum in causa Teleffina Beneficij 23. Ianuarij. 1595. coram D. Seraphino, & in Leodien. Canonicatus. 7. Iunij. 1596. coram D. Penna, ubi etiam dictum est, in hoc proposito non est scrupulose considerandum, an per litem, Beneficium sit effectum litigiosum, vel non, & c.

Nec obstat d. & clausula, & super eo inter aliquos, 35. litis, & c. quæ est in litteris, principalibus, quæ per gratiam perinde valere, reuoluntur ab eius data, quia per illam solum censetur facta mentio litis, quæ alias est super Beneficio, non vero litis, quæ est occasione litterarum principalium, super quibus impetratur, perinde valere, & ita potest intelligi resolutio. in causa Placentina Capellanæ. 20. Iunij. 1596. coram D. Penna, quod in gratia, perinde valere, non est necessaria mentio de lite.

Quartus modus est & gratia expectatiua Præbende recepti in Canonicum, seu mandatum de prouidendo de prima Præbenda factum recepto, siue creato in Canonicum auctoritate Apostolica, per quod acquiritur ei ius ad Præbendam primo vacaturam cap. si postquam de Præbend. in 6. Eneas d. effectus 47. secundo modo, n. 4. Sarnen. d. quæst. 1. 4. modo, Corral. d. 4. part. cap. 1. numer. 4. & Zerola. d. verb. ius ad rem. §. 4. quod ius est & considerabile, ut debeat de ea fieri mentio, etiam in gratia motu proprio, Anchar. Domin. & Francus in d. cap. si postquam, Eneas & Sarnen. ibi, & ad regulam de iure quæsitum, & clausulam, dummodo non sit alicuius ius quæsitum, Sarnen. ibi, & diximus supra n. 25.

Quintus est per collationem & nondum acceptatam cap. si tibi absenti de Præbendis in 6. & ibi Domin. num. 2. & 18. Francus num. 2. & à numer. 12. Felin. in d. cap. in nostra num. 5. Eneas d. effectus 47. 6. modo num. 8. Sarn. d. quæst. 1. quinto modo, Rebuf. d. glos. 6. modo num. 27. & 38. Corral. d. num. 14. Mandol. reg. §. 9. §. 5. & Zerola d. verb. ius ad rem §. 5.

Quod ius est considerabile & ad omnes regulas loquentes de iure ad rem, & impetrationes, & clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum, quæ illud præseruat iuxta dicta, ut per citatos, maxime Domini. Francum, Feli. & Sarnen.

Nec reservatio interim facta de d. & beneficio etiam motu proprio impediret consensum, & acceptationem illius, cui erat iam ius quæsitum, saltem ad rem per collationem, quod non tollit motus proprius, ut concio Domin. d. num. 18. tradit Francus supra num. 13. & 14. non obstante d. cap. si eo tempore de electione in 6. quia hic non remanet aliquid expediendum per Papam in persona collatarij, in quo intret reservatio, maxime cum ille textus non habeat locum in inferioribus Beneficiis, ut contra eundem Domin. d. c. si eo tempore, n. 4. diximus supra n. 22. & 23.

Vnde ante acceptationem collatarij & beneficium dicitur vacare, licet non libere, ut possit conferri ante dissensum, vel lapsum termini dati ad consentiendum, ut in d. c. ibi, & ibi Do. & Flam. Paris. lib. 10. de resignat. quæst. 8. numer. 9. & illo moriente ante acceptationem beneficium vacat, ut prius Flaminus ibi numero 10. & 21. & González glos. 15. §. 2. numero sexto.

Et est decisio in causa & Taurinen. commendæ. 10. Aprilis. 1595. in qua fuit dictum, non obstat, quod collatio Ordinarij sit facta absenti, & ante ratificationem superuenerit collatio Papa in fauorem aduersarij, quia per

quia per talem collationem absenti factum Beneficium desinit esse liberum, ut per D. omnes in d. cap. si absenti, & acquiritur tale ius, ut per clausulam, dummodo tempore data, &c. ipsum ius censeatur preservatum. Gemm. in d. c. si tibi absenti, n. 18 cum aliis, &c.

43 Sextus modus, per quem acquiritur t ius ad beneficium, est per reservationem factam pro aliquo, de certo Beneficio, Simoneta de reservatione, quest. 20. & Zerola d. verb. ius ad rem, §. 6.

44 Quod ius est considerabile t quoad dictam clausulam, & regulam de iure questio, adeo, quod si Papa alteri conferat, non derogando expresse tali reservationi, collatio esset nulla, quia militat eadem ratio ac in electione, & praesentatione, &c. Encas dict. effectus 47. §. modo, numero septimo & tertio effectus ad fin. & 4. effectus numer. 1. & 2. Sarnen. dict. q. 1. modo 6.

45 Septimus modus, t ut per optionem, seu ius optandi, Encas dict. effectus 47. §. modo num. 9. Sarn. 7. modo 7. Reb. d. numer. 38. & Zerola supra §. 7. & ad Papaz. & Rotam decis. 3. de consuetud. in nouis ad fin. quod ius est considerabile quo ad dictam regulam, & consequenter etiam quo ad dictam clausulam, Sarnen. ibi quo par. seq. cap. 1. numer. 295 & quod habens ius optandi dicatur t habere ius ad rem, tradit post hac Gonzalez gloss. 34. num. 126. quod intelligit num. seq. de Præbenda vacante, alias secus. item postquam fuerit acceptata iuxta dicta de expectatiua supra a numero decimo quinto, sed in hoc ultimo non bene dicit, nam primus habens ius optandi habet ius ad Præbendam vacantem, etiam ante acceptationem, ut sentiunt citati, & diuersum est in expectatiua, ut constat ex supradictis numero decimo sexto. & a num. 18. & 24.

47 Octauus modus est t ob non solutionem pensionum, Encas d. effectus 47. §. modo num. 10. relatus d. cap. 1. num. 199. Sarnen. d. quest. 1. octauo modo. Flam. Paris. de resignatione lib. 6. questio 3. numer. 15. & Zerola supra §. 8.

48 Ait tamen Sarnen. ibi quod, t quoad effectum dictæ regulæ de iure questio, non potest tale ius adaptari, cum competat contra viuentem, & regula non habet locum in prouisione Beneficiorum viuentium.

49 Sed id nihil obstat, t nam, cum titularis Beneficio priuatus existat, illudque vacare censeatur eo ipso ex dictis clausulis appositis in litteris pensionum, perinde est ac si mortuus esset, & regressus, vel accessus, qui pensionario datur, & eo declarante intrat, non solum ius ad rem, sed etiam in re tribuit, ut in dictis clausulis, de quo videtur Flam. Paris. d. q. 3. per totam, ex stilo tamen benigno Rotæ canonizatur t huiusmodi regressus, vel accessus, nec illis est locus, nisi data magna proteruia, ut per Cotam decision. 205. in Miscel. manuscripte. vbi dicitur, quod in causa regressus, ob non solutionem pensionis, Domini solent uti benigmitate cum titulari, ut facta praesumptione termini debeat solui, vel solui, & purgabitur contumacia, vel expediatur causa spe benigmitatis Domini, ita in causa Burgen. Canonizationis regressus, sue pensionis. 3. Iunij 1558. coram Domino Caput. quens.

51 Et per Rotam in causa t Rosanen. regressus 16. Ianuarij 1595. coram D. Lita, & Placentina Decanatus to. Nouembris, eiusdem anni coram Dom. Penna, ut in decisionibus sequentibus. Rosanen. regressus.

Domini censuerunt sententiam Archiepiscopi Rosa-

nen. esse reuocandam ea ratione, quare regressus non Canonizatur, nisi ubi datur magna proteruia, Anto. Augustinus decision. 352 & 624. lib. 3. & in epitome de priuatione ob non solutionem pensionis. §. 5. sub titulo generalis, de pœnis, quæ proteruia hoc in casu considerari non potuit stante deposito reali, & consensu d. iudicio, & sufficit sola oblatio verbalis ad effectum evitandi pœnam. Socin. consil. 118. lib. 4. Verallus decision. 721. part. 2. & in hanc sententiam eo facilius Domini venerunt, quod in actis constat de reali ipsius Marti Antonij receptione omnium, & quorum nunquam rem minorum d. pensionis decursorum absque protestatione, per quam censeretur omnis pœna regressus, seu caducitas remissa, si qua præcedebat. leg. post diem. ff. de lege commissoria Aretin. consil. 149 col. penul. & finali.

Placentina Decanatus 10. Nouembris 1595.

Q V O N I A M in reservatione t pensionis super dicto Decanatu ad fauorem Miranda fuerat dictum, quod si Garfias de Loaisa, vel don Petrus Panyagua peterent pensionem reduci, vel annullari, &c. liceret Miranda propria autoritate capere possessionem Decanatus, illamque vigore eiusdem decreti retinere, & deinde D. Petrus causam comitti obtinuerit super nullitate pensionis, cumque commissionem Petrus ratam habuerit, & ut Rota censuit 26. Octobris. 1594. & propterea Miranda prætenderet factum fuisse locum prædicto decreto, ideo proposito dubio super hoc, conclusum fuit locum factum fuisse prædicto decreto ad effectum, de quo agebatur, potuisse tamen Decanum recedendo a lite evitare pœnam in decreto appositam. nam quantum ad primam partem clarum erat, Petrum propter licentiam motam super nullitate pensionis, & illius prosecutionem, in qua adhuc tenaciter perseuerat, sese statuta pœna subdidisse, ob euentum conditionis in decreto appositæ, Verallus decis. 247. p. 2. Achilles decis. 311. alias 1. n. 5. de iureiurando in impressis, & stante præsertim clausula sublata, quæ tollit potestatem aliter iudicandi. Putens decis. 50. n. 5. l. 1. & declaratione facta per Mirandam per quam dixerat, se acceptasse decretum, & eo visse velle, Putens decis. 34. lib. 2. Mobed. decis. ult. ad finem de renuntia. nec placuit Domini ille decreti intellectus per informantes pro don Petro, quod intelligeretur, ut non possit opponi de nullitate de facto, & non de iure. Oradinus decis. 76. Cota decis. 294. hanc autem nullitatem contra pensionem Miranda apertum habere iuris fontem, ex quo Garfias non consensit, ut fuerat presuppositum, & semper in confirmationibus Pontificiis subintelligitur conditio, quatenus partes de nouo consentiant, Abbas in cap. super eo, num. 8. de conditionibus apposit. quoniam respondetur verba decreti fuisse amplissima, ut de nullitate ex quauis causa dari non posset, quæ propterea tam veniebat intelligenda de facto, quam de iure, Rayn. consil. 77. n. 7. & 8. lib. 2. Maluana consil. 12. incip. duo proponuntur, num. 24. lib. 1. & eo maxime, quia Petrus neque de iure opponere posse videbatur stante clausula in reservatione pensionis, quod non possit dari de obreptione, & surreptione, cui clausula sublata, quo casu Papa etiam de iure licet & molestiam prohibuisse censebatur, Putens decis. 377. lib. 2. 2. parte, quod Decanus posset evitare pœnam, si penitendo recederet a lite, & ab omni molestia amplius Miranda tam de facto, quam de iure inferenda, Domini tenuerunt more maiorum, qui equitatem, & humanita-

iem humana natura conformem secuti censuerunt in similibus casibus moram purgari posse, Sarnen. de subrogandis colligantibus, quæst. 7. numer. 8. vers. 2. casus, Anton. Augustin. in Epitome, tit. de priuatione ob non solutionem. §. 5. idem lib. 3. decis. 352. incip. Peregrinus. idem decis. 619. incipienti, Thomas Athanis. ubi censent iniquum fuisse iudicatum quemquam priuari Beneficio ob non solutionem pensionis, quam sententiam deinceps Rota saepe secuta fuerat, ut in vna Calagurritana Prioratus coram Dom. Blancheto 22. Maij 1579. & 15. Ianuarij 1580. & nuper anno presenti coram Lita 16. Ianua. in causa Rosanen. regressus, & quamvis ex his decisionibus intelligeretur tunc posse canonizari regressum, & istis decretis pœnalibus fore locum, quando adest magna proteruita in recusante pensionem soluere, quam informantes pro Miranda ex eo contra dictum Petrum deducere conabantur quod licet non sustineret, & plures alios actus faceret tam in Rota, quam in signatura, pro pensione annullanda, nihilominus ex aduerso apparebat semper solutam fuisse pensionem, & nouissime quoque dictam à domino Petro scedulam cautionis Bancarie, ex quibus cessare videbatur formalis illa & culpabilis pertinacia, quæ regressibus viam opperit, supradictis accedebat factum Miranda, quoniam, licet commissio & prosecutio cause super nullitate pensionis fuerint de anno 1592. Miranda tamen exegerat pensionem per totum annum 1593. non declarando, quod volebat vri decretis, neque protestando, nisi de anno 1594. per quos actus alias censetur remissa pœna caducitatis, Cassad. decisione 2. & 3. de locato, Gambarus de potestate legati, libro sexto, numero 480. postremo non placuit Dominis illa distinctio, quam faciebant informantes pro Miranda, de contraveniendo in omittendo, vel committendo, ut cui contravenitur in committendo statim secuta contrauentione fiat locus pœne, & sic in casu proposito prouisionis ad fauorem Miranda, iuxta tradita per Bald. in authent. habitas, numero quadagesimo sexto, C. ne filius pro patre, Antonius, consil. 93. numero 7. Decius consil. 136. num. 4. quia licet regulariter grauioribus sunt excessus, & errata facta per commissionem, quam per omissionem, Rota tamen æquitatem canonicam secuta, non amplectitur illam distinctionem, cum contravenientes quantum poterit admittat ad moræ purgationem, præsertim, si ius partis non sit effectum deterius. capit. suam de pœnis, Alexand. in l. si insulam, numer. 24. de verbor. obligat. Iassan. in l. si quis maior, numer. 26. & ibidem Cognol. numer. 152. C. de transactio. Quamquam autem decisum esset D. Petrum potuisse purgare moram, etiam usque ad tertiam sententiam, non propterea denegabatur Miranda facultas prosequendi etiam ius suum, si quod haberet ex aliis capitibus ad eundem Decanatum, tamen si Dominis placebat, quod lis finiretur per concordiam.

53 Nonus modus est per priuationem iuris, & nempe, quando quis venit priuandus Beneficio, Eneas d. effect. 47. 10. modo, n. 12. Sarnen. d. 9. 1. 9. modo, Zerola d. verb. ius ad rem. §. 9.

54 Sed, ut ibi dicunt Eneas, & Sarnen. istud ius non habetur in consideratione, quia Beneficium non valeat antequam ille priuetur, & sic agentis, seu impetranti in euentum priuationis non competit aliquod ius ad Beneficium, de quo vide late dicta infra 11. p. c. 3. a n. 62.

55 Decimus & vltimus modus, quem ponit & ibi Sarnen. & Eneas 9. modo, numer. 11. & Zerola §. 10. est per regressum, & accessum, Nauarrus in capi. si quando, de rescript. præludio. §. & exceptione 11. numero septi-

mo. & Flam. Paris. dicit. 9. 23. num. 16. cum aliis. Adde, & coadiutoriam, cum futura successione. Nauarrus t. 1. 56 bi, quod ius, inquit Sarnen. est considerabile, quoad omnes regu. & dispositiones de iure quæsto locutiones.

Quod sine dubio procedit & post vacationem Beneficij difficultas est ante vacationem, nam tunc istud ius non videtur considerabile, cum sit conditionale euentum vacationis, Cassad. decis. 3. de praben. & Mohedan. 21. eod. tit.

58 Sed Quamuis ex eo & non sit considerabile ad effectum, ut ratione illius iuris ante vacationem intret referuatio, quæ contentatur iure ad rem, ut dicemus infra p. seq. cap. 1. numero 304. tamen ad effectum, ut per aliam gratiam non præiudicetur illi, censetur ius considerabile, quia est ad certum Beneficium, maxime, cum ista gratia concedi soleat cum magna compositione, & præsertim ex clausulis in huiusmodi gratis, & coadiutoriis apponi solitis, & ista post hæc ait González gloss. §. 9. a numero 79. quod in vna Vallisoleana Decanatus 11. Dec. 1600. coram Dom. Millino fuit resolutum, quod per gratiam coadiutorie cum futura successione acquiritur ius quoad successionem valde considerabile, & proculdubio regula, de non tollendo iure quæsto, locum habet in illo, qui tamen male allegat decis. Caputaquen. 128. part. 1. & 31. p. 3. ad id, quod dictum est de compositione conducunt dicta per González gloss. 28. a numer. vigesimo octauo.

Adde vnde eundem modum, & per quem acquiritur ius ad rem considerabile, quoad dictam clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum, & regulam de non tollendo iure quæsto, videlicet mandatum de prouidendo de certo Beneficio vacante in forma dignum, & vel alias, quod ante collationem non dat titulum, & ius in res, sed ad rem, ut dictum est cap. præced. 11. 55. vnde per obitum habentis huiusmodi mandatum ante collationem non vacat Beneficium, sed ut prius Bonifacius in Clem. 1. ut lite pendente, numer. 49. Rota in Burgen. Canonatus 28. Aprilis 1597. coram D. Pamphilio supra relata 2. par. num. 131. ut dictum est d. c. præced. n. 17. & post hæc tradit González gloss. 15. §. 2. n. 59.

Decimus secundus modus, & per quem acquiritur ius 61 ad Beneficiū, est oppositio, stante cōstitutione seu cōsuetudine dante ius opponendi, Cassad. d. decis. 18. de Præbend. n. 5. Puteus decis. 235. & 264. li. 2. Sarnen. in d. reg. de non tollendo iure quæsto, quæst. 1. num. 10. vers. nam per illam solam oppositionem, & qui ait, quod hoc 62 ius opponendi habet locum, etiam quando non solum ex constitutionibus synodalibus competeret filiis patrimonialibus, sed etiam quando ex ordinatione testatoris tantum volentis proximiorum de suo genere ad Beneficium præsentari; nam tali casu per oppositionem proximioris acquiritur illi ius cōsiderabile, adeoque virtute d. clausule, quatenus non tollatur ius quæsitum, videtur præseruari, ut nouissime conclusit Rota in vna Oxoniens. Capellanæ de Soron corā R. D. Raynaldo Petricio de mense Iunij 1539. quæ de plano procedunt quando ius opponendi competit vigore alicuius constitutionis, vel ordinationis, secus vero, vbi nulla esset constitutio, sed simplex vsus se opponendi; nam talis oppositio non dat ius, & c. hæc Sarnen. consonat Cosimas Philarchus de offic. Sacerdotis. 2. p. lib. 4. c. 23. & faciunt dicta infra 7. p. c. 15.

59 Sed verius est istud ius & solum esse considerabile re-

le respectu Ordinarij, & inferiorum Papa, qui non possunt illi derogare, Puteus d. decis. 235. Crescen. d. decis. 7. de iure patr. n. 2. & Rota in vna Toletana Scholasticæ de Alcalá, 22. Maij. 1592. coram D. Orano statim adducenda, & in Placentina Cantoriæ. 24. Octobris 1594. infra adducta, num. 81. & ad effectum, vt in gratia deuocatur effectus facienda mentio de tali iure, Puteus d. decis. 235. & d. decis. 264. quæ ait non tamen esse in ea necessariam derogationem regulæ, de non tollendo iure quæsitum, quia loquitur de iure radicato, & incorporato, seu iure perfecto, & de præterito quæsitum, & retro in d. Toletana Scholasticæ.

65 Non autem est considerabile ad effectum, vt per dictam clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum censetur præseruatum, nec vt de eo debeat fieri mentio in gratia de vacante, nam oppositio assimilatur acceptationi cum pendeat ex facto se opponētis, & sit in mera facultate, & voluntate illius, sicut acceptat. Cassad. d. decis. 18. n. 2. Puteus d. decis. 235. n. 3. Crescen. d. decis. 7. vbi fuit resolutum clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, positam in noua prouisione non præseruare ius illius, qui solus erat de genere, & nomine testatoris, & præsentari debebat secundum tenorem foundationis, non tamen fuit præsentatus, & tale ius non dici ad rem considerabile, vt per præsentationem, vel electionem, &c. & Mohe. d. decis. 1. de Præbend. & 34. eodem tit. quæ est ad finem libri alias 22. & 23. vbi fuit resolutum, quod per oppositionem factam per opponētes se ad Canonatus Doctorales Hispaniæ, & per receptionem per Capitulum factam non acquiritur ius ad rem considerabile, quod impetrans Canonatum teneatur facere mentionem in impetratione de oppositione, & de tali iure, & Rota in vna Calagurritana Beneficij de Arcaya. 28. Iunij. 1591. coram D. Seraphino infra adducta parte sequenti cap. 1. num. 527. ad finem & in d. Toletana Scholasticæ, quæ sic ait. *† Domini tenuerunt Franciscum Herrera super vacatione Scholasticæ, de qua agitur, audiendum; quia, si habeat qualitates ad illam obtinendam à statuto requisitas, potuit ad vacanciam se opponere, itaque ex oppositione ius sibi fuit ad illam acquisitum, Cassadorus decis. 18. num. 4. de Præbend. Sarnen. super reg. de non tollendo iure quæsitum, quæst. 1. num. 10. vers. nam per illam solam oppositionem, & hoc manifestum sit, quia in gratia de vacaturo necessario de tali iure ex oppositione acquisito fieri mentionem oportet, vt per Puteum decis. 235. lib. 2. sed tanto magis, quando non agitur contra prouisionem Apostolicam, vt est casus noster, sed contra eum, qui ius ab Ordinario fuit affectus, nam huic certum est facultatem derogandi statuti Ecclesiæ non competere, Puteus decis. 235. num. 3. & 4. neque in contrarium facit quod voluit Mohed. decis. 21. & seq. nempe ex oppositione non competere opponēti aliquod ius considerabile in re, vel ad rem, quia loquitur in diuersis terminis, videlicet ad effectum, ne taciturnitas illius in gratia de Beneficio vacanti possit causare surreptionem, non autem quando statutum adest, per quod tribuitur ius opponenti, Puteus decis. 233. lib. 3. Anton. Aug. in epitome tit. de prouisione & oppositio. §. 1.*

67 Et idem fuit resolutum in causa Placentina Cantoriæ. 31. Ianuarij. 1594. coram D. Aregonio, in qua Domini tenuerunt, quod ex oppositione, & requisitione Mathei de la Pila Canonici Placentini ad Cantoriam vacanciam, non fuit acquisitum ius, de quo in gratia Apostolica D. Didaci de Aguilera esset facienda mentio, & per quod eius gratia posset dici nulla, etiam statuere fundamentali dicta Ecclesiæ à Papa confir-

mato, & quod Dignitates vacantes promitterentur Canonici dictæ Ecclesiæ, quibus nihil obstat de Canonici institutis, ex Cassadoro d. decis. 18. de Præbendis, Mohed. decis. 21. & 23. Puteo 235. lib. 2. Gomezio diquest. 1. num. 10. Anton. Augusti in repertorio, tit. de Præbend. §. de oppositione, nec obstat decisio Putei 235. lib. 2. & 233. lib. quia illa prima procedit in gratia de vacaturo, secus in gratia de vacante, vt in proposito, in qua est diuersa ratio, vt ibi dicitur: in secunda vero vltra oppositionem fuit processum ad plura alia, per quæ fuit ius quæsitum, vt ibi dicitur, quasi non esset processum, ius non quæreretur ex sola oppositione vt ibi dicitur. Idem etiam fuit tentum in vna Calagurritana de Iocano 15. Maij. 1600. in qua fuit resolutum, sententiam posteriorem esse validam non obstante defectu iurisdictionis apposto ex eo, quod Nuntius non haberet facultatem committendi causas Beneficiales, nam fuit dictum hanc causam non esse Beneficialem, quia Cassar vni presentandus prætendebat sibi debitum esse Beneficium, nō autem petebat illud tanquam suum, Bald. in authen. litigiosa, num. 1. C. de litigios. & quando lis est super præsentatione, cui aliquis se opponit ad impediendam institutionem, causa non dicitur Beneficialis, vt fuit dictum coram Oradino in causa Arcetina de Ragusim. 24. Aprilis. 1559. quam allegat Lancel. de attentatis cap. 4. in præf. nu. 489. &c. Nec obstat, quod ille sit filius patrimonialis, & se opponat, quia per oppositionem non acquiritur ius ad rem, nec in re super Beneficio, ita vt possit illud petere tanquam suum, vt in d. Placent. Cantoria, &c. Et tradit post hæc González gloss. 9. §. 1. à num. 88.

Ex qua decisione in Placentina, & d. dec. Put. 253. apparet, id intelligi, nisi vltra oppositionem oppositor iustificauerit qualitates necessarias, & requisitas per constitutionem, seu priuilegium, ita vt censetur ab illa vocatus, & sola prouisio deficiat, nam tunc ex tali oppositione, & verificatione qualitatum cesset ipsi quæsitum ius considerabile, de quo in prouisione aduersarii erat facienda mentio, & oppositio in isto casu assimilaretur præsentationi, seu electioni, quam acceptationi, &c. Et consequenter esset præseruatum per d. clausulam, dummodo non sit alteri ius quæsitum, & haberet locum d. regula de non tollendo iure quæsitum. Vt fuit resolutum in d. decis. Putei 253. lib. 3. in vna Burgen. Canonatus, & Præbende Doctoralium de anno 1549. de qua est consil. 51. Mandosij, & 70 qui ait, quod ex oppositione competente ex aliqua constitutione, vel priuilegio acquiritur ius considerabile, vt non tollatur per clausulas generales recripti, & sit reseruatum per clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, in fine tamen refert Rotam dixisse simplicem oppositionem non esse considerabilem, sed quia vnus tantum se opposuit, & verificauit esse in casu priuilegij Sixti. IIII. illud ius esse considerabile, & tradit González sup. numer. 92. & seqq.

Vnde, si essent plures oppositores, qui verificassent qualitates necessarias, nulli esset ius quæsitum considerabile, sicut dicitur de patronis plures presentantibus, quibus nullū ius acquiritur ad rem vt per Mohed. d. decis. 1. & diximus supra titul. 13. González vbi proxime, qui num. 94. ait fuisse decusum in vna Calagurritana Beneficii de Ocon. 16. Iunii. 1703. coram D. Otinbergo, quod per sententiā declaratoriam factam ab Ordinario continentem Beneficium patrimoniale esse debitum N. vt idiori, etiam ante præsentationem, & institutionem post modum faciendas acquiritur ius ad rem consi-

de rab ille, ex quo iam erat idoneior ab examinadoribus repertus.

72 Vnde etiam in terminis *† dict. decisionis 7.* Cre-
scen. videtur, quod si ille qui erat solum de genere,
& nomine, & debebat presentari secundum funda-
tionem, id verificasset ante obtentam nouam prouisionem
per aduersarium aliter dicendum esset, nempe
quod esset ei quæsitum ius considerabile, de quo
non solum esset facienda mentio in noua prouisione
aduersarij, sed etiam esset præseruatum per dict.
clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsitum, &
haberet in eo locum *d. regula. de nō tollendo iure qua-*
sito.

73 Quinimo in terminis *† d. decisionis Crescentij,* et-
iam si ille, qui erat de genere, & nomine, nondum id
verificasset, videbatur necessaria mentio non solum
de lite, sed etiam de tenore foundationis, vt ibi fa-
ctum est, quamuis non esset necessaria derogatio *d.*
regul. de non tollendo iure quæsito, nec præseruaretur
per illam clausulam, dummodo alteri non sit ius quæsi-
tum, iuxta supradicta, alias enim non censetur Papa
velle derogare foundationi etiam in gratia de va-
cante.

74 Et ita fuit resolutum in vna *† Vlisbonen. Priora-*
tus 4. Julij 1601. coram D. Seraphino, vt in decisione
sequenti. *Fuit conclusum locum esse sequestro; primo,*
quia possessio capta per D. Mattheum Bernardes. fuit
capta pendente appellatione a decreto Ordinarij capit.
non solum de appellatione libr. 6. & 2. vt lite pen-
dente, eodem lib. nam, licet Princeps non attente, vt
per Egidium decis. 249. in fine, tamen possessio vigore
gratia capta post appellationem, seu post inhibitionem est
attentata, Modernos de attentatis p. 2. cap. 4. in præ-
statione numero 413. cum aliis, quod maxime procedit
stante, quod gratia erat surreptitia cum non fuisset nar-
rata lis, neque narratum Beneficium esset debitum cer-
to generi personarum in fundatione, prout constat ex
privilegio, & tribus sententiis alias in Rota antiqua
latis, quo casu gratia Papa, non facta de hac re men-
zione est nulla, Thamis decis. 102. Eneas de Falcon. q.
3. n. 22. Puteus dec. 235. n. 2. l. 2. non obstant, que ex ad-
uerso deducta fuerunt, & primo, quod deducitur fuisse
processum iuxta formam præscriptam a S. Concilio Tri-
dentino, quia præterquam quod non tueretur attentatio-
nem, decretum illud, quod habetur sel. 24. capite. 18 de
reform. non procedit, vbi in fundatione fuit data di-
uersa forma, quæ est obseruanda, vt patet ex resolutione
S. Congregationis, nec obstat, quod dicitur in actis non
constare de possessione capta per Mattheum, ex quo pro-
cessus ille non est in forma probanti quia dato & non con-
cesso, quod ita res se habeat tamen non ideo excluditur
quin sit opponendum sequestrum, imo facilius debeat con-
cedi, si possessio vacat, ne interim dilapidentur fructus
Prioratus, & ex his conclusum pro sequestri appositione.
Accedit decisio Cæsaris de Grassis 97. numero sexto &
91. num. 1. & 2.

75 Et quod diximus *† numero 65. huiusmodi ius ex op-*
positione competens non esse considerabile, vt de
eo debet fieri mentio in gratia de vacante, videtur
procedere quando huiusmodi ius, & oppositio
competit ex statuto, consuetudine, vel privilegio, &
ita loquuntur decisiones ibi citatæ, & numeris se-
quentibus: secus in fundatione, quæ est magis fauo-
rabilis, & cui non ita facile censetur per Papam de-
rogari ad tradita infra sexta parte capit. primo à nu-
mer. 118.

76 Præterea circa d. decisionem *† Calagurritanam*
de Iocano, quatenus dicit non esse causam Benefi-

cialem quando quis se opponit prætendens sibi vi-
ti præsentando, vel alias Beneficium esse debitum,
& con sequenter Beneficium non fieri litigiosum,
quod etiam alias fuit resolutum in alia Calagurritana
de Curatu *† coram D. Oriolen. 27. Martij nempe*
quando opponitur in presentatione, presentatum
non esse instituendum causam non dici Ecclesiasticam
ex Lancelloro dict. numer. 489. quia causa non dicitur
Beneficialis quando quis petit Beneficium tanquam si-
*bi debitum, sed tanquam suum, aduerto *†* id non vi-*
deri verum, nam quamuis in profanis solum dicatur
res litigiosa, de cuius dominio quæstio mouetur, vt
in dict. authent. litigiosa. C. de litigiosis, tamen in matre-
ria Beneficiali causa dicitur Beneficialis, & Benefi-
cium litigiosum, non solum quando est quæstio, cu-
ius sit Beneficium, & ad quem pertineat, seu quando
quis illud petit tanquam suum, sed etiam quando liti-
gatur super iure ad rem, & Beneficium conferendo
principaliter, vt patet ex capite 1. vt lite pendente in
6. ex quo Beneficium, vt litigiosum per litem inter
electos, seu præsentatos, qui non petunt nec possunt
petere Beneficium tanquam suum, sed tanquam si-
bi debitum, & quando ex mandato de prouidendo
quis petit beneficium sibi conferri, & assignari in
contradictoris iudicio cum intruso, seu alio ius præ-
tendente, clarum est causam esse Beneficialem, &
Beneficium litigiosum, & hoc forte vult Baldus in
dict. authent. litigiosa, numero 1. ibi, extra eius dictum,
factum est casus in capite extra, vt lite pendente libro
sexto.

Et quod dicit *dict. decisio. Aretina de *†* Ragufin. &*
cum ea Lancel. *dict. num. 489. accipiendum est quan-*
do quis solum se opponit, ne præsentatus instituatur
non petens Beneficium tanquam sibi debitum, seu
tanquam suum, secus vero quando quis se opponit
petens Beneficium tanquam sibi debitum ex funda-
tione, vel alias, seu tanquam suum, & faciunt tradi-
ta infra 11. p. ca. 3. à nu. 75. & ita tenendum est, quic-
quid dicat González §. 2. proæm. numero septuagesimo
octauo.

Quod autem diximus ex oppositione, *† & verifi-*
catione qualitatibus per oppositorem facta, esse ipsi
quæsitum ius considerabile, accipiendum est quan-
do illa verificatio facta est legitime, & seruato iuris
ordine, ac secundum formam constitutionis, non a-
lias, vt fuit resolutum in d. Placentina Cantoria 24.
Octobris 1594. coram D. Seraphino, vt in sequenti
decisione. Cum in gratia Didaci appositæ clausula,
dummodo tempore data presentium non sit alicui ius
quæsitum, fuit per Mattheum oppositum tempore data
gratiæ iam fuisse sibi ius quæsitum ratione oppositionis,
seu requisitionis suæ, super quo ar. Domini proponente
R. P. D. meo Arigonio, resolverunt non fuisse ex sola op-
positione, seu requisitione ius aliquod considerabile quæ-
situm Mattheo, etiam stante statuto Ecclesie Placenti-
næ. Cassiodorus dec. 18. n. 3. de probation. cum aliis alle-
gatis in decisione, verum quia ultra oppositionem alle-
gatum fuit pro Mattheo, fuisse ad plures alios actus pro-
cessum, dubitanti, an simul cum oppositione concurrant alij
actus, & tales, ex quibus fuerit ius quæsitum Mat-
theo? & fuit omnium Dominorum consentiente opinio-
ne decisum non adesse tales actus, ex quibus fuerit ius
quæsitum Mattheo, cum enim maior pars eorum proue-
niat ab ipso solo Mattheo, res dicitur remanere in sim-
plicibus terminis acceptionis, per quam non dicitur
quæsitum ius, vt per Rotam 17. de Præben. in nouis late
Cassad. d. dec. 18. de Præb. Feli. post Card. & alios, quos
allegat, in c. causam, quæ, nu. 26. de rescrip. Sarnen. de

iure quesito non tollendo, q. 1. nu. 30. ideo ut dicatur ad hunc effectum ius quesitum, necesse est, ut ex parte collatoris denentur ad aliquos actus prout in dec. Put. 253. li. 3. neque hac decisio suffragatur Mattheo praetendenti, & parte collatorum fuisse deventum ad plures actus, & ad collationem, nam Putens loquitur quando illi actus gesti fuerunt servato iuris ordine, & secundum formam a statuto traditam, at in casu de quo agitur, omnia fuerunt nulliter gesta, & non servata iuris, nec statuti forma, ideo nihil operantur. capite non praestat de regulis iuris in sexto, Rebuffus super regula de infirmis glossa decimatertia in prin. nullitas vero in eo consistit, quia, cum potestas conferendi esset penes Episcopum, & Capitulum tam secundum statutum, quā de iure communi, Cassad. dec. 22. de Praeben. neque ab eis esset abdicata haec potestas, cum Episcopus nunquam absolute negaverit se velle connotare Capitulum, vel conferre Dignitatem, imo id tantum ex iusta causa distulit, ut audiret Petrum reservatarium fructuum in iuribus suis, & tempus conferendi, quod est sex mensis, non laberetur, ita ut periculum esset, ne potestas expiraret, & ita nulla adesset Episcopi, & Capituli mora, aut negligentia, utique non poterant Archidiaconus de Medellin, & alij duo Canonici facere collationem Mattheo. non enim talis facultas ad eos erat devoluta, quod eo magis est dicendum, quod in eodem Capitulo, quod fuerat ab Archidiacono de Tuxillo congregatum ad consultandum, an esset parendum inhibitioni Episcopi, qui inhibuerat, ne Capitulum congregaretur ad effectum providendi de Beneficiis vacantibus per obitum Francisci, inter quos erat haec Dignitas, de qua agitur, tunc maior pars obtinuit esse parendum mandatu Episcopi vti iusto, & nihilominus Archidiaconus, & alij duo Canonici devenerunt ad illum actum, ceteris contradicentibus nulliter, & de facto, ad notata per Abbatem in capite cum nobis numero 9. de elect. & ibi Innoc. numero undecimo. But. numero 32. non obstat, quod dicitur constare, & consistisse de habitantibus Matthei, quia non fuit ad hoc legitime processum servata forma statuti, licet non posset Episcopus ubi certo generi personarum deberetur Beneficium, illis praedicare alius providendo, tamen secus est in Papa, qui est absolutus dominus omni in Beneficiorum. Crescen. dec. 7. de iure patris, neque obstat, quod facta nominatione, & requisitione, collatio sit habenda pro facta, ex quo non stat per eum cui fieri debet li. iure civili. de condition. & demonstr. & hoc sufficit, ut Papa dicatur praeventus in conferendo, iuxta ea quae tradit Rebuffus de pacificis possessionibus, numero 312. quia praeterquam quod loquitur in terminis concordatorij, super quibus adest particularis provisio circa hanc requisitionem, id procedit, ubi collator sine aliqua iusta causa denegat collationem facere, quod non adest in casu isto in quo nunquam denegata fuit collatio, sed tantum dilata ex causa, ut per illum actum nemini fieret preiudicium. Vltimo non obstat decisio Put. 235. libr. secundo, quia loquitur in aliis terminis, nempe ad effectum, ut de statuto fieri debeat mentio in impetratione, & hac doctrina bene colligitur in fine decisionis, ubi respondet decisione decima octava Cassadori, & ita fuit conclusum, pro non iure Matthei.

81 Ex praedicta resolutione & infertur ad oppositiones, quae fiunt ad parochiales vacantes ex decreto S. Concilij Trid. sess. 24. de reform. ca. 18. & constitutione Pij V. & videatur per oppositionem non acquiri ius considerabile ad Parochialem ante approbationem, neque etiam post approbationem, ab examinatore factam, si plures sunt approbati, quan-

vis Episcopus ex eis debeat eligere quem ceteris magis idoneum iudicaverit, & alias dignior praetermissus possit appellare à mala electione ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. electum vero ex approbatis tanquam magis idoneum ab Episcopo atque eum, qui solus est approbatus, quia alij non se opposuerunt, aut non fuerunt approbati, habere ius considerabile ad Parochialem, cum illi, & non alteri collatio Ecclesiae sit facienda ab eo, ad quem spectabit eam conferre iuxta dictum decretum Concilij. Et quod per nominationem dignioris, seu electionem factam per Episcopum praemisso concursu, queratur illi ius ad Parochialem tradit Nau. con. 11. de rescrip. & Zerola. l. part. verb. Beneficia. §. 5. 4. dub.

Nihilominus tamen iuxta dicta infra p. seq. c. 7. 83 an. 83. dicendum videtur, quod quando collatio Parochialis spectat ad ipsum Episcopum facientem concursum, approbatus etiam solus, aut ex approbatis electus ab Ordinario, non habeat ius ad Parochialem absolute, sed solum ex suppositione, quod Episcopus velit conferre, quando vero collatio Parochialis spectat ad Papam, vel alium, ille, qui solus est approbat, vel ex approbatis electus ab Ordinario, videtur habere ius considerabile ad Parochialem ex d. decreto Concilij, & d. dec. Put. 253. lib. 3. dummodo infra quatuor menses significetur Papae vel collatori iuxta d. constitutionem Pij V. vnde studius censetur praeservatum per d. clausulam dummodo non sit alteri ius quascumque, & in eo habebit locum d. regula de non tollendo iure quascumque, quicquid posthac dicat Gonzalez gloss. 6. m. 119. & gloss. 9. §. 1. numero 94. nec decisiones Rotae quas allegat id dicunt.

Et hoc videtur procedere & etiam si concursus approbatio, & electio ordinarentur à principio ad collationem faciendam per ipsum Episcopum, quia forte ignorabat reservationem, vel alias, & etiam si de facto collatio per eum sit facta, nisi prout sciens, vel scire debens reservationem coeperit, vel retinuerit possessionem parochialis, & administraverit, vel fructus perceperit, & sic amittat ius iuxta c. avaritia de elect. in 6. & dicta infra 11. p. ca. vlt. dub. vlt. numer. 215. & cap. si Beneficia & de Praeben. 6. quia fieri hac, vel illa intentione, & fine, & etiam collationem fuisse factam ab Ordinario, parum videtur referre, dummodo in substantia, & effectu sit servata forma Concilij, & constitutionis Pij V. facit lex. 2. c. communia de legatis in fine ibi, non enim verbis, sed ipsi rebus leges imponimus, & facit decisio Rotae in causa Volaterrana parochialis. 20. Maii. 1591. coram D. Gypso, in qua fuit resolutum, propter erroneam expressionem factam in edicto, quod Parochialis erat reservata, non esse locum reservationi, nec constitutioni Pij V. quia talis expressio tanquam non necessaria non vitiat, l. testium C. de testib. & c. Alias sequeretur, quod si in edicto diceretur, & parochialem spectare collationem Ordinarii, seu vacasse in mense Ordinarii, vel è contra diceretur parochialem vacasse in mense reservato, seu alias esse reservatam, & sic facto concursu, & examine postea compertum esset non esse ita, ut in edicto dictum est, non posset Ordinarius virtute illius concursus, & examinis ulterius procedere, sed esset opus nouo concursu, & examine, quod non videtur dicendum. Nec decretum reservationis tollit & irritat concursum, & approbationem, sed solum collationem, & inde secuta, ut constat ex d. decreto Concilij, & constitutione Pij V. & dicitur

infra 9. p. c. 2. n. 153. & facit optime textus in c. si confirmationem de elect. in 6.

89 Quamvis Rom. in vna t. Dertrufen Parochialis de Tiuisa per tres decisiones, & sententias aliud voluerit, vt in decisionibus seqq.

12 Febru. 1593. coram D.
Penna.

90 **R**eseruauerat t. Fel. record. Greg. 14. die 9. Decemb. anno 1590. omnia Beneficia cum cura, & sine cura post quintam diem & per totum d. annum 1590. vacantia, vt apparet ex regula 8. Cancellariæ eiusdem Pontificis, & cum die 27. eiusdem mensis Decembris vacasset ista Parochialis oppidi de Tiuisa, Episcopus Dertrufen. appositis edictis, & facto concursu, ad quem inter ceteros comparuerunt Franciscus Virgilius Tarraconen. & Raymun. Iorda Dertrufen. ambo decretorum Doctores die 12. Ian. 1591. declarando Parochialem Francisko fore conferendam eodem tempore pure, & simpliciter etiam per birreti impositionem eidem Francisko eam contulit, qui die proxime sequenti vigore collationis sibi facta, tamquam Recltor in manibus Episcopi Fidei professionem faciens, & die 15. in veram, & realem eiusdem Parochialis possessionem inmissis, saltem vsque ad 24. diem Ianuarij actus rectoriales exercuit, interim Ordinarius habita forsan notitia prædictæ reservationis sub die 12. Ianua. 1591. literis quibusdam certicatorijs ad Papam directis asserens se ideo Parochialem Virgilio contulisse, quod reservationem ignorasset, paratum se obtulit sua Sanctitatis mandatis obedire, & Virgilius literas sua approbationis infra quatuor menses iuxta constitutionem Pij V. de prouisione Parochialium in Dataria libro die 17. Aprilis 1591. presentando de Præfata Parochiali sibi prouideri petebat, ceterum, quia Paulo ante Raymundus die 17. Martij 1591. eandem Parochialem tanquam reseruata a Sede Apostolica impetravit, dubitans, an Francisko competere ius ita, vt Parochialis sibi foret adiudicanda, & Domini non competere responderunt, primum non ex collatione Ordinarij, quia esse obstat Papalis reseruatio cum decreto irruante c. 2. & c. dudum de Præb. lib. 6. Rota dec. 1. numer. 4. de rerum permutat. in nouis, Simoneta tract. de reseruat. q. 48. n. 1. & q. 79. n. 4. quo Papali decreto ligantur etiam ignorantes cap. 1. de concess. Præb. lib. 6. c. quodam. §. fin. vers. prima enim collatio, vbi id annotat. Ioan. Andr. de Præb. lib. 6. & Clem. 1. vbi gloss. verb. attentari de concess. Præbendæ. Cassad. dec. 12. n. 5. super regulis. Simoneta de reseruat. q. 96. Acoram bonus dec. 19. li. 1. Cou. in cap. Alma mater de sententia excom. p. 1. §. 10. n. 8. & seq. operatur præterea nullitatem actus contra tale decretum gesti, Cassad. dec. 1. num. 1. de Præb. Cou. practicarum c. 9. num. 7. Fel. c. 2. n. 7. vers. 4. limita, de constitu. cum similibus congestis per Gabrielem, tit. de clausulis conc. 3. Nec concursu cum subsecuta examinatorum approbatione, & Episcopi electione dicebatur competere aliquod ius Francisko, vt competere videbatur ex dispositione Concilij Trid. sess. 24. c. 18. §. peracto deinde examine, nam cum inibi Concilium ulterius procedendo constituat, vt perfectio examine ei, qui fuerit approbatus, & magis idoneus iudicatus, fiat collatio ab illo, ad quem spectabit eam conferre, & in casu proposito propter reservationem collatio spectaret ad Papam, approptio, & collatio Ordinarij nullum ius tribuere potuit stante decreto irritante approbationem & collationem Ordinarij inficiante Rota decisi. numero 4. de rerum permut. in nouis Par. confli. 29. l. 4. num. 22. & tamen

si ex concursu, approbatione, & electione Ordinarij aliquod ius considerabile Francisko competere potuisset, illud amiserat, ex quo coperat possessionem vigore collationis ab Ordinarij sibi facta, capite si Beneficia de præbendis libro 6. cuius textus dispositio, quamuis scilicet tantum afficeret, eo nomine Franciscum comprehendere videbatur, qui non ante ad miserat Parochialem, quam sibi fuisset intimatum breue de capienda possessione nomine Camera obtentum per Raymundum post multos menses elapsos a tempore reservationis Papalis, cum non esset verisimile eum tunc reservationem ignorare, quod vel ex ipsius Ordinarij literis ad Papam directis non obscure colligi videbatur, qui propterea Parochialem se contulisse fatebatur, quia reservationem ignorauerat, nam cum semper mensis Decembris sit vnus de quatuor mensibus Ordinarij, non fuerat necessarium talem prænuntiare executionem, & tamen, cum hæc agerentur die 12. Ianuarij, nihilominus Franciscus vigore collationis Ordinarij die 15. eiusdem possessionem Parochialem voluit adipisci, ad decisionem in causa Gerunden. sacristie die 26. Maij 1597. coram Cota, quam Domini vix progeniua Rota decisione agnoscere dignabantur, respondebatur eam omnino applicari huic themati, vbi non fuerat seruata Concilij Tridentini forma deputando & cononum cum congrua fructuum assignatione, donec a Papa foret de Parochiali prouisum, ad quem tanquam de Beneficio reseruat. collatio pertinebat, eodem modo dicebant Domini respondendum ad decisionem putei 253. incipit. dubitauit Dominus libro tertio: nam propterea ibi ex oppositione fuerat ius considerabile acquisitum oppositori, de quo mentionem fieri oportebat, quoniam concursus fuerat factus ad eum effectum ab eo, qui conferre poterat, sed in hac causa concursus, & examen Francisci, vt euentus demonstrauit, non poterant dici facta ad effectum, vt papa deinde conferret, cum Ordinarius contulerit, & ideo ex illis tanquam ex præambulis ad collationem a papa faciendam non fuerat Francisko quæsum aliquod ius considerabile, imo vero, si quod acquisierat, extinctum fuerat per collationem Ordinarij ad quam actus præcedentes videbantur ordinati. Præterea cum deciso putei loqueretur solum ad effectum, va d. iuris mentio fieri deberet, ex eo non poterat huic facto applicari quod ex serie & narratione totius causæ, exposita fuerant papa omnes illius circumstantiæ. Illa quæ obiciebantur contra prouisionem Raymundi tanquam aliena a presenti disputatione, in qua solum quærebatur de iure a Francisko præstari, non indigere responsione, Domini censuerunt, & ita fuit conclusum nullum competere ius Francisko, nec ei parochialem adiudicandam.

In eadem, decimo nono Iunij 1595. coram
Dom. Lita.

Fuit resolutum standum esse in decis. sub die 12. Februarij 1593. coram D. Penna rationibus, de quibus in ea, & ad illud, quo præcipue nituntur informantes in hac positione, pro Dom. Francisko Virgilio, quod licet decretum irritans appositum in regula reseruatoria inficiat collationem Ordinarij, & omnia inde secuta, non tamen annullat concursum, & approbationem in eo factam, per quem ius prætenditur quæsum ipsi Francisko in tantum, vt ei, & non alteri sit facienda collatio iuxta dispositionem Concilij Tridentini sess. 24. c. 18. & constitutionis Pij V. super modo, & forma prouidendi de parochialibus, fuit per Dominos responsum non posse Franciscum hoc in casu renouari dispositione dist. Concilij, & con-

et constitutionis, tum quia non apparet obseruatam fuisse formam a d. Concilio, et constitutione traditam ad leg. auxilium. ff. de minor. glo. ff. c. constitutis de appellat. Par. conf. 47. n. 9. & 61. l. 1. et quod non fuerit seruata forma Concilij ex eo conuincitur, quod collatio per Ordinarij eidem statim facta fuit simpliciter, et absque aliqua protestatione, et ulterius eidem tradita fuit realis possessio d. Parochialis aliquo in eorum non deputato cum assignatione congrua, donec collatio ipsa fieret per Papam, ad quem de iure spectabat, ut disponitur in d. Concilio cuius quidem in forma ad vnguem erat obseruanda, cum de iure per equipollens adimpleri non posset, ut alias fuit dictum in illa V. olaterrana Parochialis 20. Maij 1591. coram D. Gispio, tum etiam, quia ex predictis collatione scilicet Ordinarij, admissione professionis fidei et traditione possessionis absque aliqua reservatione, aut protestatione factis post dictum concursum, et approbationem satis clare colligitur concursum ipsum fuisse ordinatum, ipsamque approbationem admissam fuisse dumtaxat ad effectum collationis Ordinarij ad textum in §. pationum, de rerum diuis. in l. vxori. §. fi. de leg. 3. cum alijs per Decanum conf. 18. numer. trecentesimo quinquagesimo. 1. quod comprobatur ex eo, quod si Ordinarius de tempore collationis ignorabat reservationem, prout per informantes pro ipso Francisco pretenditur, impossibile idcirco est, quod concursum admitteret Ordinarius, predictumque Franciscum approbaret etiam ad effectum, ut eidem fieret collatio per sedem Apostolicam ut de beneficio referuato cum animus ad ignorantia non applicetur. l. sicut certi, & l. si cum in vtero. C. de testam. Milit. l. si haeres institutus. ff. de acquirenda heredit. cum alijs, per Corneum conf. 273. numer. 5. lib. 4. unde, cum actus hominis non operetur ultra voluntatem eius l. qui reipublica, & l. qui iniuriarum ff. de iniurijs, & c. si sacerdos de offic. Ordinarij. sequitur propterea, quod ex d. concursu, et approbatione non potest dici aliquod ius quasi tum Francisco Virgilio, ad effectum, de quo agitur, nec literis certicatorijs Ordinarij datis, ut pretenditur sub die 12. Ianuarij 1591. et sic per diem ante impetrationem Raymundi iuari potest ipse Franciscus Virgilius, tum ex predictis, tum quia predicta litera maxima suspensione antidota non carent ex deductis per informantes pro D. Raymundo, et ex eo, quod sub die decimo quinto eiusdem in executionem collationis Ordinarij immixtus reperitur Franciscus ipse in possessionem realem d. Parochialis, quod, ut omnibus patet, de directo repugnat effectui dictarum literarum ideo, &c.

In eadem 24. Nouembris 1595. coram D. Corduua.

²¹ IN hac tertia instantia fuit resolutum, et confirmandas esse duas sententias Rotaes ad fauorem Raymundi non obstantibus, quae de nouo adducebantur, fundamentis, quorum praesuppositum factum, quod esset ius quasi tum Virgilio ex approbatione Ordinarij in concursu facto ad Parochialem, de qua agitur, et de illo erat faciendae mentio in gratia Raymundi iuxta decisio. Puter 253. l. 3. Domini dixerunt iure non subsistere: nam cum praeparatoria non sit in consideratione, quando adest praeparatum, sicut non attenditur modus quando habetur affectus. lib. cum seruus de verb. oblig. l. si mater. C. de instit. & substit. cum vulgaribus, tunc enim ius aliquod posset considerari ex approbatione, quando esset ordinata ad collationem, quae non fuisset sortita effectum, cum tamen reperitur confusa cum collatione, non potest se or-

tum attendi, ut de per se tribuat aliquod ius, facile etiam tollebat obiectum contra resolutionem ultimo loco factam, in qua fuit dictum non esse seruata formam Concilij Tridentini, quia non fuit deputatus econominus, quatenus opponebatur illam non esse de forma. Rota enim voluit ostendere nullitatem concursus non directi ad collationem Papae, quo casu seruanda sunt disposita per Concilium. Minus obstat fundamentum adductum ex casu confirmatum. de elect. in 6. ubi infirmatur confirmatio electionis, non electio, quia illud procedit quando nullitas unum comprehendit, et non aliud, quae recipiunt separationem, ut dicitur de institutione, quae annullata praesentatio, ut fuit dictum in illa Toleraana Parochialis coram D. Decano 3. Iulij praesentis anni, nullitas enim non inficit praesentationem, vel electionem, sicut in casu nostro inficitur utrumque Francus in d. c. si confessio nem numer. secundo, nec subsistit, quod dicebatur potuisse fieri concursum iuxta Concilium ad effectum, ut approbato fiat collatio ab eo, ad quem spectabat de iure, hoc enim verum est, et procedit decisio 48. diuerforum p. 1. in impressis, sed non fuit ita factum, ut constat ex postea gestis per ipsum Ordinarium, qui prouisum ad concursum admisit, et ipsum prouisum, qui acceperat cum emissionem solennis professionis, ex quibus apparet d. concursum fuisse praedictum ad effectum solius collationis Ordinarij, quae allegabantur de ignorantia non inerat, cum regula comprehendat etiam ignorantes, ac inde non possit dici, quod si de illa, quam habuit Ordinarius, narratum fuisset Papae, non concessisset, capite primo de concessione Praebendae in sexto, et fuit resolutum coram. R. P. D. Pen- na in hac causa.

C A P. IV.

De commendat.

S V M M A R I A.

Beneficium aliquando conceditur non in titulum, sed in commendam, et quando dicatur concedi in titulum. 1.

Titulus hic accipitur pro quolibet modo legitimo obtinendi Beneficia. nu. 2. licet alias multis modis sumatur. nu. 3.

Titulus verus, et iustus dicitur, si nihil vitij habet alioquin cum colore tituli habet, dicitur coloratus, numero quarto. et de titulis coloratis remissive, numero quinto.

In commendam conceditur Beneficium, cum datur alicui in custodiam, et administrationem. n. 6.

Commenda est duplex, altera temporalis, altera perpetua seu in utilitatem Ecclesiae, altera in utilitatem commendatarij. n. 7.

Inferior Episcopo non potest Beneficium commendare, contra Hoiedam, et Cuchum a. n. 8. et seq. nisi habeat iurisdictionem quasi Episcopalem, numero duodecimo.

Nullus Ordinarius inferior Papa potest perpetuo commendare. n. 15.

Capitulum, nemo, de electione in 6. solum loquitur in commendam Parochialium, de qua qui sunt videndi, numero 14. et hodie est correctum ex Concilio Tridentino. nu. 15.

Alia Beneficia videntur posse commendari ultra sex menses etiam ad vitam per Ordinarios, numero decimo sexto.